

Lausunto
Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY)
30.9.2013

Lausunto Jyväskylän yliopiston Esteetön opiskelu -ohjeistuksesta

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta (JYY) kiittää yliopistoa mahdollisuudesta lausua Esteetön opiskelu -ohjeistuksesta. JYY lausuu ohjeistuksesta seuraavaa:

Ohjeistuksen luominen on tärkeää esteettömän opiskelun edistämiseksi. JYY on tyytyväinen, että ohjeistus on vihdoin lausuntokierroksella. Korkeakouluihin hakeutuu enenevässä määrin opiskelijoita, joilla on oppimisvaikeuksia tai jonkinasteisia vammoja, sillä tukipalvelut aiemmilla koulutusasteilla ovat kehittyneet. Esteettömyyden huomioinen käytännön tasolla edistää opintojen sujuvuutta oppimisvaikeuksista tai vammoista huolimatta.

JYY peräänkuuluttaa eri tahojen vastuuttamista esteettömyyden edistämiseksi. Ohjeistuksessa vastuut on hyvin jaettu, mutta esimerkiksi rahoituksen ja koulutuksen suhteen tulee vastuunjako selventää. Yliopisto tulee vastuuttaa edistämään esteettömyyttä myös taloudellisesti. Rahoituksen tulee olla riittävää esimerkiksi erilaisten koulutusten järjestämiseen, apuvälineiden hankintaan, esteettömyyskartoitusten tekemiseen sekä kehittämistyöhön. Esteettömyysasioiden koulutuksen ja konsultoinnin suhteen on tärkeää selventää kenellä viime kädessä on velvollisuus ja vastuu siitä, että koulutusta todella järjestetään: Onko vastuu opetusta järjestävällä yksiköllä vai esimerkiksi esteettömyydestä vastaavalla suunnittelijalla?

JYY näkee ohjeistuksen tavoitteet kunnianhimoisina, ja siksi erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että riittävät resurssit ohjeistuksen kehittämiseen ja toimenpiteiden jalkautumisen arvioimiseen turvataan.

Seuraavassa kappalekohtaisia huomioita ohjeistusluonnoksesta:

Esteettömän opiskelun periaatteet

- Design for all -periaate on esteettömyyden lähtökohta. Tästä syystä on tärkeää, että periaate tehdään koulutuksen myötä tutuksi koko yliopistoyhteisössä.

Vastuut opiskelun esteettömyydestä ja yksilöllisistä järjestelyistä

- Mainitaan opiskelijoiden mahdollisuus antaa palautetta, mutta ohjeistuksessa tulisi myös vastuuttaa tietty taho palautteen keräämiseen ja käsittelyyn. Palautetta tulisi käsitellä ja käyttää esteettömyyden edistämiseksi.
- Kehittämistyölle tarvitaan selkeä vastuutaho. Pelkkä seuranta strategisen kehittämisen vastuualueella ei riitä, sillä ohjeistusta ja sen periaatteita tulisi olla mahdollista myös päivittää palautteen ja kokemuksen perusteella.
- Tekstissä kerrotaan esteettömyydestä vastaavan suunnittelijan olevan vastuussa tiedotuksesta, koulutuksesta, asiantuntijatuesta sekä toiminnan koordinoinnista ja arvioinnista. Kuitenkaan liitteenä olevasta vastuunjaon taulukosta nämä eivät käy ilmi.
- Myös yliopiston tasa-arvotoimikunnan sivuilla on mahdollisuus antaa ilmi yhdenvertaisen kohtelun esteitä.

Yksilölliset järjestelyt, valintakoejärjestelyt, kuulustelu- ja opetuskäytännöt

-
- Valintakoejärjestelyjä käsittelevässä kappaleessa tuodaan hyvin esiin konkreettisia esimerkkejä.
 - Suositusta yksiköllisistä järjestelyistä tulee ohjeistusluonnoksen mukaan säilyttää neljän vuoden ajan yliopiston tietojärjestelmissä. JYY suositaa kuitenkin viiden vuoden voimassaoloa ja säilyttämistä. Viiden vuoden aikaraja perustuu henkilötietolakiin arkaluonteisen tiedon säilyttämisestä. Myös Jyväskylän yliopiston arkistonmuodostussuunnitelmassa useita opiskeluun liittyviä tietoja säilytetään viiden vuoden ajan. Useimpien tutkintojen tavoitteellinen suorittamisaika on viisi vuotta, joten suosituksen voimassaolo olisi yhtenevä tavoiteajan kanssa. Tämä sisältäisi oletuksen siitä, että yksilöllisiä järjestelyjä tarvitsevan opiskelijan ei tarvitsisi hakea suositusta kuin kerran opintojensa aikana.
 - Opiskelumateriaalit tulisi olla mahdollista saada ennen luentoja, jotta niihin on mahdollista tutustua etukäteen. Tämä tehostaa oppimista kaikilla opiskelijoilla, ja antaa mahdollisuuden myös osallistua luennolla käytävään keskusteluun valmistautuneemmin. JYY toivoo tämän periaatteen lisäämistä ohjeistukseen.
 - E-tenttijärjestelmä ei ole tällä hetkellä esteetön. E-tentin tiloja, sähköistä sovellusta jne. on jatkossa kehitettävä tosiasiallisesti esteettömiksi.
 - Myös verkkotenttimistä on kehitettävä alusta lähtien esteettömäksi. Verkkotenttimahdollisuuden on laajennettava koskemaan kaikkia oppiaineita tulevaisuudessa.
 - E-tentin ja verkkotenttimisen tulee olla vaihtoehtoja perinteisten kuulustelujen, yleisten tenttien, rinnalla.

Esteettömät opiskeluympäristöt

- JYY toivoo ohjeistukseen lisättävän kirjauksen periaatteesta, jonka mukaan Jyväskylän yliopistossa eikä yliopistoyhteisössä hyväksytä minkäänlaista kiusaamista, syrjintää tai häirintää.
- Hyvinvointiohjaajien rooli opiskelijoiden ohjauksessa ja tukemisessa on tärkeä. Siitä syystä kirjaus myös ohjeistuksen yhteydessä on oivallinen.
- Fyysisen ympäristön osalta JYY toivoo ohjeistukseen kirjausta, jossa todetaan, että esteettömyyden periaatteet on otettava huomioon ja esteettömyyttä on edistettävä uudisrakennuksia suunniteltaessa ja toteutettaessa sekä vanhoja rakennuksia korjattaessa. Esteettömyyttä ei saavuteta pelkin apuvälinein, vaan se on huomioitava myös uusien tilojen toteutuksessa alusta lähtien. JYY toivoo kappaleeseen enemmän tavoitetilan kuvausta, sillä nyt kappaleessa lähinnä todetaan fyysisen ympäristön esteellisyyden nykytila.
- Lista esteettömistä tiloista tulee päivittää, sillä tällä hetkellä listaus on puutteellinen ja sisältää vanhentunutta tietoa.
- Tieto- ja viestintäympäristöjä, esimerkiksi Korppia ja muita sähköisiä opiskeluympäristöjä, on kehitettävä esteettömiksi. Esimerkiksi Korppi-järjestelmässä on paljon epäkohtia esteettömyyden kannalta. Näitä epäkohtia tulee jatkuvasti korjata. (Kts. Esim. <http://www.esok.fi/esok-hanke/julkaisut/arvio/09/esteettomyysraportit/kkj/>)
- Viestinnän ja tiedonkulun esteettömyyttä tulee edistää turvaamalla langattoman verkon toimivuus kaikkialla kampuksilla.

Toteutuksen vastuunjako (taulukko)

- Strategisen kehittämisen vastuualue on parempi nimitys, sillä se sisältää toiminnallisemman aspektin.

-
- Esteettömyydestä vastaavan suunnittelijan vastuut tulee lisätä myös taulukkoon. Vastuut löytyvät tekstistä kappaleesta 3.

Muita kommentteja

- JYY toivoo ohjeistukseen tarkempaa kuvausta siitä, kuinka ohjeistuksen toimeenpanoa seurataan.
- Riittävä rahoitus ja henkilöresurssit esteettömyyden edistämiseksi on turvattava.
- JYY on vaatinut opintopsykologin palkkaamista Jyväskylän yliopistoon jo vuosia. JYY näkee, että opintopsykologin rooli myös esteettömyyden edistämisessä on tärkeä. Opintopsykologi yhdessä esteettömyydestä vastaavan suunnittelijan kanssa olisivat toimiva tiimi muun muassa henkilökunnan kouluttamisessa ja konsultoimisessa. Esimekiksi lievien oppimisvaikeuksien tunnistamisessa opintopsykologin asiantuntemus olisi arvokasta.

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta

Mari Kröger
Hallituksen puheenjohtaja

Sami Tuori
Pääsihteeri

Lisätietoja: Sosiaalisihteeri Karoliina Vainikainen | 050 307 0540 | sosiaalisihteeri@jyy.fi